

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

23. An itinerantes cum curru excusentur à ieunio? Et quid de itinernatibus cum equis conductis? Et an qui pedestre iter agunt, excusentur à ieunio, si itter destinatum sit longum? Ex p. 10. t. 12. & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

De hoc dubio interrogatus fui, occasione huius Anni sancti, in quo aliqui visitabant quatuor Ecclesias designatas, à summo Pontifice tempore Quadragesimæ, quæterunt à me an essent excusati à ieiunio? Et negatiuè respondi: quia iter ad minus duodecim milliariam excusat à ieiunio. Verùm Leandrus de Præceptis Eccles. tract. 5. disbur. 8. quæst. 95. putat iter pedestre nouem milliariam sufficere; sic itaque aliter: Respondeo nec sufficere iter pedestre septem milliariam ad eximendum quem à ieiunio, ut vult Pasqualigus, nec esse ad id necessarium, iter quindecim, aut viginti milliariam, ut Azorio, Bonacina, & Fagnano placet; sed sufficere, & esse omninò necessarium, præcisè aliis circumstantiis iter nouem milliariam, seu trium leucarum, ad tollendam obligationem ieiunij. Quia huiusmodi iter, absolute loquendo, sufficit, & requiritur ad generandam eam lassitudinem corporis, & deflectionem spirituum animalium, quæ, ut restantari possint necessario requiratur, ac petat multiplicem refectioem, quam vctat ieiunium. Ita Leandrus. Ego autem media via incedendo, puto, ut cum, iter pedestre duodecim milliariam à ieiunio excusare.

Sed quæres, an hæc sententia procedat, si iter pedestre sit mere voluntarium; possum ego videlicet pergrinari altera die ieiunio non impediri, teneor ne contingere peregrinationem ad obseruandum ieiunium. Plures affirmatiuè respondent: sed probabiliter P. Leandrus, vbi supra, q. 98. cum aliis negatiuam sententiam tenet, quia præceptum ieiunij, non prohibet iter pedestre: ergo voluntarie omninò potest suscipi à quocumque, & ab eo non obseruari ieiunium, casu quo labor itineris sit magis, & incomparabilis, cum illo.

Diximus supra iter pedestre duodecim milliariam excusare à ieiunio: quæro quid dicendum de itinere equestri. Respondet Leandrus, & probabiliter, quæstione 101. Iter equestre viginti quatuor milliariam à ieiunio excusare: unde quæstione 101. dixit, Equitantes non solum per plures dies, sed etiam per vnum diem ad ieiunium non teneri. Hæc sententia mihi placet, quia si iter vnus diei, dummodo sit ad minus duodecim milliariam sufficit ad excusandum à ieiunio illius diei iter pedibus agentem: ergo similiter, iter equestre vnus diei, dummodo sit triginta, aut viginti quatuor milliariam (quæ continent leucas Hispanicas excusare debet à ieiunio pro illo die, iter equo agentem.

RESOL. XXII.

An itinerantes cum curribus, & equis teneantur ieiunare? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 40.

Ad hoc dubium ita respondent Trullench in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. num. 12. Illi autem qui equestres iter faciunt, communiter non eximuntur à ieiunio, præsertim si tempus longum non sit, ut si tantum sit sex, aut octo dierum: nam possunt inuenire refectiuicolum dilata cena in vesperam, nisi aliquis ex complexione particulari contrahat eam lassitudinem equitando, ut commodè ieiunare nequeat, vel si non inueniat simul vnicam refectioem, quæ sit illi ad victum totius diei, vel nisi ex longo itinere defatigatus existat, vel nisi dubitetur probabiliter ex eo superuenturam debilitatem, vel si experientia probauit quis alias non habere vires ad iter faciendum, & complendum. Sic excusantur cursores equorum Hispaniæ, *los que van a la posta*, quia est labor maximus, nec vnica vice possum integram, & sufficientem refectioem sumere. Sanchez vbi su-

pra, num. 5. & 6. & generaliter excusari possunt omnes, qui officio suo fungi nequeunt cum ieiunio. Filiuc. sup. dict. cap. 6. num. 122. qui idem dicit de itinerantibus in curru, vel lectica, si enim longum sit iter, solet inducere debilitatem, currus enim valde concutit, & defatigationem inducit, nisi valde commodus esset, ita ut nulla, vel valdè modica defatigatio coningeret. Hucusque Trullench. Sed ego in p. 1. tract. 9. * ref. 46. adduxi Ortiz in summa, cap. 19. num. 1. absolute docentem itinerantes etiam equestres non esse astrictos ieiunare; & quia inuenio, me citato sententiam Ortiz approbare etiam nouissimè Ioan. Machadam de perfecto Confessor tom. 2. lib. 6. p. 6. v. 6. dicitur. 3. num. 1. non grauior in consolationem itinerantium per extensum eius verba hic apponere, sic itaque ait, [Muchos absolutamente niegan que esten excusados del ayuno los que caminan caualteros; otros lo conceden con tantos requisitos, y limitaciones, que no situe mas que de dexar abierta la puerta a mil escrúpulos, y temores, de si el viage se pudo dexar para tiempo que no fuesse de ayuno, si se hyzo con necesidad, ò sin ella ò si el cansacio, que resulta es incompatible, ò no con el ayuno, ò el viage muy largo, condiciones todas que mas sirven de affigir, que de aliuar a vn pobre caminante. Con que no dudo sino que assi los Confesores, como los penitentes deuen mucho en esta razon a vn Autor graue, que con mucha probabilidad, y piedad excusa absolutamente del precepto del ayuno a todos los que caminan caualteros como quiera que sea aunque el viage no sea necesario, porque juzga que siempre el caminar aunque no sea a pie, trae consigo trabajo incompatible con el ayuno.] Ita ille.

* Quæ hic est sup. Ref. 19. §. vit. & in Ref. 20. & 21 §. vit. & inf. in Ref. seq.

RESOL. XXIII.

An itinerantes cum curru excusentur à ieiunio? Et quid de itinerantibus cum equis condiciis? Et an qui pedestre iter agunt, excusentur à ieiunio, si iter destinatum sit longum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 39.

§. 1. **D**e hoc casu his diebus interrogatus fui; & ad illum sic respondet Pater Pasqualigus in Praxi de Ieiunio, decis. 316. num. 5. vbi sic ait: Cerrum videtur, quod iter habentes in curru non excusentur, nisi ieiunent, regulariter loquendo; non enim, ut experientia constat, interuenit labor considerabilis, cum sedentes trahantur. Nec illa agitatio causat lassitudinem, cum non sit necesse eos, qui vehuntur contra ipsam nitri: Solum per accidens possit aliquis excusari, si nimirum ex illa agitatione per plures dies continuata debilitaretur, quia nimirum debile caput habet, nec possit vna refectioem in prandio tantum cibi sumere, quantum sufficiat, & si solum ientaculum pro prandio sumat, nequeat ob debilitatem capitis resistere, Ita ille.

Sup. hoc in Ref. præterita & lege aliam Ref. & §. eius ann.

2. Sed magis amplè, & absolute loquitur Martinus de San Ioseph in mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 11. de Ieiunio, num. 6. vbi ita asserit: [Para releuar del ayuno à los que caminan a pie, ha de ser el camino considerable, v. g. por parte del dia, que asiga al que camina, que si el viage fuesse de vna legua sola, claro està que no excusará saluo si el suieto fuesse tan flago que el corto camino le cansasse tanto; como à otro el camino largo. Comunmente no excusa del ayuno el caminar à cauallo, sino es que se aya de atender à la flaqueza del suieto, como acabo de dezir de los que caminan à pie. Lo mismo se deve dezir de los que caminan en cochos ò en carros, aunque si fuesse el viage largo, parece iusto aliuar los delay vno, por los continuos golpes que sufien.] Hæc ille. Dico itaque cum Trullench,

Sup. hoc ex doct. Ref. not. præterita, signanter sup. in Ref. 21. §. 14.

N
A
n
i
a
L
I
V
V
I
I

in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 7. num. 12. qui citat Filliucium, itinerantes in curru, si longum sit iter, excusari à ieiunio, curru enim valde concutit, & defatigationem inducit, nisi valde commodus esset, ut valde modica defatigatio contingeret. Verum Pasqualigus *vbi supra*, num. 7. sic subdit: qui verò vtuntur in itinere equis conductis, regulariter immunes mihi videntur à ieiunio: nam regulariter equi lassant plurimum equitantes; illos enim valde concutunt, præsertim quia citato gressu incedendum est, ut destinatum iter pro illo die conficiatur, & idè non solum laborandum est in regendo equo, sed etiam in regendo seipsum ad euitandas ingentes concussiones. Vnde aliquando ipse minùs fatigatus sum pedes eundo, quàm talibus equis vtendo, & elegissem tota die continuare pedestre iter, quàm equitare, si socios sequi potuissem, & conficere totum iter destinatum. Ita Pasqualigus. Sed tu cogita, & scias ut loquatur Martinus, *vbi supra*, quòd [Todo esto es arbitrario, y mirandolo con equidad, aunque uno se engañe con buena fe, pensando que ay causa bastante para excusarse del ayuno, no peccatà mortalmente, aunque no la aya.]

RESOL. XXIV.

An Prædicatores, & Magistri, qui publice alios docent teneantur ad ieiunium?

Et in hoc distinguendum sit inter Prædicatores, qui in diebus Quadragesimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantum?

Idem, quod de Prædicantibus, dicendum est de Confessorijs. Ex p. 1. tr. 9. Ref. 10.

Sup. contèto in hoc & duobus §§. seqq. inf. in Ref. 27. à §. Respondeo. Vtque ad §. Vnde.

§. 1. **N**egatiuè respondent Ioann. de la Cruz *in direct. consp. 1. præcept. 3. art. 5. dub. 9. concl. 2.* vbi sic asserit: Excusantur, qui ob opera pietatis maiora ieiunio non valent ieiunare, ut prædicando, docendo. Idem docet Tabiena *verb. ieiunium. n. 16.* Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. num. 124.* Azor. *p. 1. lib. 7. cap. 28. q. 1.* Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. n. 54.* Antonius de Litteratis *in sum. p. 1. c. 19. n. 9.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 2. n. 12.* Nauarrus *cap. 21. num. 16.* Gabriel *in 4. dist. 16. q. 3. art. 1. resolut. verb. ieiunium. n. 21.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4. c. 17. n. 119.* Syluius *in 2. 2. D. Thoma, q. 147. art. 4. & alij.*

2. Sed hoc intelligunt supradicti DD. quando commodè ieiunare non possent: nam, si possent, tenerentur: & idè asserit Villalobos *in sum. tom. 1. tract. 23. differ. 4. n. 15.* [Se excusan del ayuno los Predicadores, Maestros, y Doctores, que enseñan à otros, quando no pueden hazer los tales officios ayunando: mas de ordinario, creo que pueden estos ayunar.]

3. Sed pro praxi Confessoriorum, quid ego sentiam, dicam breuiter. Prædicatores qui in diebus quadragesimalibus concionantur, puto omninò excusandos esse à ieiunio: quia summopere laborant. De Prædicatoribus verò, qui Dominicis diebus tantum concionantur, puto, ut plurimum, non esse à ieiunio excusandos, nisi essent debiles, & parua complexionis: & idè hoc remittendum puto ad arbitrium boni viri. De Lectoribus verò puto cum Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 19.* qui videtur etiam docere, non esse omnes excusandos; sed tantum illos, quorum labor improbus est; vel qui ita debiles sunt, ut sufficienter studere non possint, ut lectionem explicent, & legant cum satisfactione.

4. Notandum est verò, supradictam doctrinam procedere, etiam quoad Confessorios, quos à ieiunio excusant DD. *supra* citati, quando, ut notat Fagund. *vbi supra*, & alij, assidue penitentium Confessiones audirent; & ieiunium commodè obseruare non pos-

sent; & id in causa sit, ut à Confessionibus desistant. secus autem, si audiendo Confessiones, possent etiam commodè ieiunium seruare, quod arbitrium boni viri considerabit.

RESOL. XXV.

An Prædicantes, si ex mercede concionantur, teneantur ieiunare?

Et quid de Musicis?

Et an sit fas Presbyteris ouis in Quadragesima vesci causa vocis conseruanda?

Et quid est dicendum de Cantoribus ad solatium Principis in Camera concinentibus, an teneantur ieiunare? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 11.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet ex Syluest. & Caiet. Binsfeldius *in Enchir. Theolog. p. 3. c. 32. conclus. 9.* & illam videtur etiam docere Philarch. *de off. Sac. tom. 1. p. 2. lib. 3. c. 25.* Toletus *lib. 6. cap. 5.* Fernandez *in exam. Theolog. p. 2. c. 8. §. 2. n. 12.* Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 9. num. 19.* vbi tunc excusant Prædicatores à ieiunio, quando concionantur ex officio, puta ex obedientia, vel ex voto: seu, si eorum conciones essent multum viles populo.

2. Nauarrus verò *in Man. c. 21. n. 17.* & post illum Graffius *p. 1. lib. 2. c. 37. n. 54.* & Reginaldus *in praxi. 1. lib. 4. c. 17. n. 219.* putant, hanc sententiam esse veram, quando talis Prædicator concionaretur principaliter propter lucrum: secus, si minùs principaliter ob necessitatem se sustentandi.

3. Sed ego puto absolute dicendum esse, Prædicatores excusari à ieiunio, etiam si conciones suscipiant ob mercedem; & ita docet Bonacina *tr. de leg. disp. 2. p. 1. punct. ult. n. 13.* & Filliuc. *in praxi. tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n. 124.* & Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 6. num. 44.* putant contra Fagund. & Philarchum, quòd non est necesse, ut prædicatio efficiatur ex voto, vel officio.

4. Quoad Musicos verò ita asserit Sancius in *Sele. Eli, disp. 44. n. 18.* [Cantores conductos ad canendum, siue salarium aut præbendam ad id habentes, possunt non seruare ieiunium, si ad canendum redderentur inmodum habiles. Et præbyteris, ouis in Quadragesima vesci fas erit, causa vocis conseruanda: non enim causa ieiunij adstrictus est aliquis dimittit suum exequi munus,] Ita Sancius, qui in facti contingencia ita fuisse consulum in Hispania restatur: quòd ego vtgentibus procedere existimo in cantoribus ad solatium magni Principis in camera concinentibus.

RESOL. XXVI.

An religiosi teneantur ieiunare?

Et quid de Musicis, & Cantoribus etiam Religiosis, & Camera Principis.

Et cuiusmodi docetur Cantores causa conseruanda vocis posse in Quadragesima ouis vti. Ex p. 1. tract. 1. & Misc. Ref. 4.

§. 1. **M**ouet hanc difficultatem Ioannes Caramuel *in Theologia fundamentali; fundam. 53. §. 26. numero 1528.* vbi sic ait: Miraris in dubium reddi rem tam claram, teneri Ecclesiasticos ait, & præcipue Monachos, qui maiorem perfectionem professi, at ego te non inuiso, sed hunc syllogismum propono (Musici inquam à ieiunio excusantur: at omnes Religiosi sunt Musici, nec in mundo Musici, qui plus cantent, quàm Monachi, & Benedictini præcipue; Ergo monachi non tenentur ieiunare) quæ ratio idem de cæteris Religiosis euincit: nulli enim qui non cantent